

MEMÒRIA ARQUEOLÒGICA DE LA INTERVENCIÓ
EFFECTUADA A LÍNIA 9 DEL METRO - 1r i 2n TRAM
(HOSPITALET DE LLOBREGAT, EL PRAT DE
LLOBREGAT I BARCELONA; BARCELONÈS I BAIX
LLOBREGAT)

Codi MUHBA: 066/08

Data intervenció: 28 de juliol - 8 d'agost de 2008

JOSÉ MANUEL ESPEJO BLANCO

Setembre de 2008

ÍNDEX

1. FITXA TÈCNICA
2. INTRODUCCIÓ
3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC
4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS
5. MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ
6. METODOLOGIA
7. DESCRIPCIÓ DE LES TROBALLES
8. CONCLUSIONS
9. BIBLIOGRAFIA
10. FITXES DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES
11. MATERIALS MOBLES
 - 11.1 Inventari
 - 11.2 Dibuix
12. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA
 - 12.1 12.1. Documentació Planimètrica
 - 12.2 12.2. Documentació fotogràfica

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Línia 9 del Metro -1er tram i 2on tram (L'Hospitalet de Llobregat, Barcelona, Barcelonès).
UBICACIÓ	Districte de Sants-Montjuïc (Barcelona)
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 428010 Y: 4579371 Z: 3'70-2'10 m snm
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i/o excavació
DATES D'INTERVENCIÓ	28 de juliol - 8 d'agost de 2008
PROMOTOR	GISA
EQUIP TÈCNIC	Direcció: José Manuel Espejo Blanco

2. INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria recull els resultats de la intervenció arqueològica (Codi MUHBA: 066/08) efectuada sobre les obres de buidat de terres a l'interior de la futura estació de Fonèria, de la línia 9 del Metro, concretament en el passadís que ha de comunicar els accessos a la mencionada estació, situats a banda i banda del Passeig de la Zona Franca. Aquestes tasques són complementàries de la intervenció de control que s'està duent a terme dins el projecte "Línia 9 del Metro - 1er Tram i 2^{on} Tram (L'Hospitalet de Llobregat i Barcelona, Barcelonès)". La intervenció ha estat duta a terme al Passeig de la Zona Franca (Ronda del Mig), 186-190, 189X, al Districte de Sants - Montjuïc.

La direcció tècnica ha estat assumida per l'arqueòleg José Manuel Espejo Blanco, de l'empresa **ÀTICS, S.L., Gestió i Difusió del Patrimoni Històric i Arqueològic**, i sota supervisió del **Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat** i el **Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona**, que en va redactar el projecte d'intervenció arqueològica.

Les tasques arqueològiques van efectuar-se entre els dies 28 de juliol - 8 d'agost de 2008.

El control arqueològic tenia com a objectiu detectar i documentar possibles estructures antigues que poguessin veure's afectades per les obres, ja que abans havia estat localitzat un estrat que contenia material romà¹. A més, el lloc es troba inclòs en una "Zona d'Interès Arqueològic" d'un destacat valor, donat que es troba relacionat amb un sector històric molt important per a Barcelona.

¹ MORENO, I.; RAMOS, J. (2010): *Memòria arqueològica del projecte de la línia 9 de metro dels termes municipals de l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona i el Prat de Llobregat. 28 de maig al 15 de juny de 2008; 28 de juliol al 8 d'agost de 2008*. Document inèdit lliurat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

La ciutat de Barcelona es troba dins d'un terme municipal que s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5 km. d'amplària (l'extensió total del terme és de 91,41 km²), limitada al NW per la serra de Collserola (que culmina a 512 m al cim del Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs. La seva funció de capital ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord-Sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besòs-Congost-Ter) i que accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell el primer i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon.

El Barcelonès comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut per serra de Collserola, és a dir, entre els estrets de Martorell i de Montcada, per on els rius Llobregat i Besòs, respectivament, s'encaminen a la mar. Des del punt de vista de la morfologia, és fàcil identificar, al Barcelonès, dues grans unitats: Collserola i el Pla de Barcelona, que és a on s'ubica la ciutat de Barcelona, i per tant és aquella unitat morfològica que ens interessa.

El Pla de Barcelona és limitat per la Serralada de Collserola, i a migjorn, per la falla que segueix, ran de mar, des de Garraf i el turó de Montjuïc que és el punt més elevat, pels turonets dels Ollers, del Tàber, de les Fazies, de la Bota, fins el turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis el seguit de turons suara anomenats. El Pla, que des de Collserola va baixant suaument i

d'una manera regular, en el punt de contacte entre la Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, clarament visible en la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles, o per a l'economia, instal·lant a les Moles diversos molins aprofitant el sallent.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: El Pla inclinat, els turons arran de mar, i el pla de baix, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar. En aquest sector hi dominen materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins. Aquesta acció sedimentària de la plataforma presenta una sèrie de característiques que ha permès definir-la com un procés cíclic. Sembla que allà on l'efecte dels torrents no ha estat tan violent, es poden diferenciar tres nivells que es superposen quasi sempre en el mateix orde i que es repeteix cíclicament unes tres vegades, és per aquest motiu que se'l coneix com "trícicle". Aquests nivells són de baix a dalt:

- Argiles vermelles de procedència col·luvial i que seria la conseqüència d'un sòl format en condicions de clima semblant al de les regions tropicals humides, es a dir, una fase humida i una altra de seca.
- Llims groguencs d'origen eòlic, loess, i que sembla que es formarien amb un clima sec i fred.
- Per últim, trobem el tortorà, aquestes crostes calcàries s'haurien format en períodes de transició entre els dos climes anteriors, és a dir, més humit que durant el loess perquè hi hagués circulació de carbonat càlcic, però més càlid que el primer nivell, per tal que s'evaporés l'aigua.

En aquest nivells anirien incidint els diferents torrents i rieres, encaixant-se i produint formacions al·luvials i col·luvials de llims i argiles poc consolidades, la

qual cosa explicaria l'aparició esporàdica de llengües de còdols i graves que trenca aquest cicle.

Més concretament, la intervenció es situa al districte de Sants - Montjuïc, entre les terres planes del delta del Llobregat i la vessant occidental de la muntanya de Montjuïc. El delta del Llobregat (i el del Besòs) és d'edat geològica molt jove, ja que s'ha format durant l'Holocè (Quaternari recent), que representa el temps transcorregut després de l'última gran glaciació —Würm—, que va finalitzar fa uns 14.000 anys. Entre els sediments deltaics es troben llims i argiles de les planures d'inundació, argiles dipositades en els marenys associats als deltes, arenes i graves fluvials, argiles i llims sedimentades en el front deltaic, i també arenes litorals i de platja. I per l'altra banda, Montjuïc és —com ja hem indicat més amunt— el punt més elevat (173 m) dels nombrosos turons presents a ran de mar, amb els quals el Pla acaba definitivament. Configurats en plegar-se els sediments terciaris del miocè i el pliocè que s'havien acumulat damunt del sòcol paleozoic, han tingut un paper destacat tan com a elements de defensa de la ciutat (el castell actual que domina la muntanya és del 1751), o com lloc d'ubicació d'activitats econòmiques diverses ja des de la prehistòria. Montjuïc es troba tallada per un penya-segat natural (pel cantó de mar) que constitueix l'anomenat Morrot, important indret on es documenta un taller d'indústria lítica i on s'explotaven les vetes de jaspi que allí abunden. També destaca el fet que de la muntanya s'ha extret la pedra molassa amb la qual es van edificar una part dels edificis més importants de la ciutat al llarg de la història.

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

Els orígens de la ciutat de Barcelona se situen al Mont Tàber, molt a prop del mar i dominat al sud pel promontori de Montjuïc, que facilita la defensa del seu litoral. Ben aviat, però, els límits s'anaren expandint pel pla, on s'aixequen, cap al nord, els turons de Monterols, el Putget, la Creueta, el Carmel, la Muntanya Pelada i el turó de la Peira.

Des del punt de vista urbanístic, podem diferenciar tres zones dins la ciutat. Prop del mar i dominat al sud pel gran promontori de Montjuïc hi ha el nucli antic, que resta emmurallat fins la desaparició de les muralles, a mitjans del segle XIX. Aquest espai inclou d'una banda, un nucli central conegut com a barri gòtic que correspon a la primitiva ciutat romana. Al seu voltant hi trobem tot un seguit de petites viles que es van formar en època medieval, dins el perímetre de les muralles aixecades al segle XIII. Aquestes viles noves són els actuals barris coneguts amb els noms de les esglésies que els centralitzen: del Pi, de Santa Anna, de Sant Pere, de Santa Maria del Mar i de la Mercè. Els darrers sectors urbanitzats del nucli antic de la ciutat —és a dir, la Rambla i el Raval— no van quedar inclosos dins el tercer recinte fortificat fins la segona meitat del segle XIV.

En segon lloc tenim tot un seguit de pobles que neixen entorn de la ciutat, i que n'acabaran formant part a finals del segle XIX i principis del s. XX. Per últim hi trobem l'Eixample, una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX, seguint el Pla d'Ildefons Cerdà, quan ja s'havien enderrocats les muralles que impedièn el creixement urbanístic de Barcelona.

La intervenció s'ha produït als peus de la muntanya de Montjuïc. L'emplaçament estratègic d'aquest turó (173 m d'alçada), amb domini visual del Pla de Barcelona i de la Serralada Prelitoral, dominant el mar i amb el Llobregat (antigament navegable) al costat, fou amb tota probabilitat fonamental en l'ocupació humana

de la muntanya ja des de la prehistòria. Aquesta ocupació prehistòrica es troba documentada per la presència d'estrís prehistòrics, fets de jaspi originari de Montjuïc, a jaciments prehistòrics del Barcelonès i el Baix Llobregat. De fet, amb motiu dels Jocs Olímpics de 1992, en una campanya de prospecció, es va localitzar el taller del Morrot, al peu del castell de Montjuïc, al nord del vessant que mira al port (MIRÓ, 1998). També restes de ceràmica cardial dispersa a Montjuïc ens parla de presència d'un neolític molt primerenc a la zona (SÁNCHEZ I POMÉS, 2001).

De la Prehistòria Recent es va localitzar un jaciment del Bronze Final al carrer d'Anníbal en la confluència amb el carrer de Margarit: excavada en el sòl natural, es va documentar una estructura que presentava una secció troncocònica amb fons pla i dimensions més aviat reduïdes. Tot i que en el moment de l'excavació l'estat de conservació era molt deficient, per tipologia i dimensions s'identificà com a sitja d'emmagatzematge (MIRÓ, 1998; CEBRIÀ *et alii*, 1993).

D'època ibèrica s'han documentat a Montjuïc antics vestigis datats als segles VII i VI a.n.e., i es localitzen al vessant sud-oest del turó, entre el castell i el cementiri, a la confluència dels camins del Molí Antic i de la Font de la Mamella. Es tracta de les restes d'una sitja, d'una llar de foc i una sèrie de forats de pal (possible cabana?), amb probables funcions d'enclavament estacional (MIRÓ, 1998).

No obstant, per l'època ibèrica s'ha mostrat especialment fructífera la zona per on actualment passa l'avinguda dels Ferrocarrils Catalans, ja que en un petit promontori proper es van localitzar restes que potser estarien vinculats a un poblat, donat que hi ha una sèrie d'estructures que podrien correspondre a hàbitats, així com un gran mur que podria ser el de tanca del poblat. A la plana, al peu del turó, es van excavar un conjunt d'estrats, els més antics dels quals es daten al segle IV a.n.e., que segurament corresponen a esllavissaments del turó on se situaria el poblat (SANMARTÍ, 1991). També al sector del pont de l'Esparver, a la darreria de la dècada de 1920, quan es va obrir la gran trinxera de

la línia del tren de Magòria al Port, van aparèixer una sèrie de retalls de forma oval, dels quals Serra Ràfols en va poder excavar un parell i que van resultar ser sitges d'època ibèrica de grans dimensions. L'any 1990, quan es van reprendre les excavacions a la zona amb motiu de les obres d'infraestructura dels Jocs Olímpics, van aparèixer més sitges (aproximadament unes cinquanta) i es van poder datar entre els segles V-II a.n.e. (MIRÓ, 1998; RIERA I PALET, 1993; GRANADOS, 1991).

Més tard, durant el període republicà tardà (segles II-I a.n.e.), l'assentament a Montjuïc es caracteritza per un caire dispers i rural amb tendència a ocupar noves àrees al sector sud de Montjuïc. Així, un nucli d'origen republicà tardà (*pars rustica* d'una vil·la) va ser localitzat al sector de l'Estadi l'any 1929, arran de les obres de les infraestructures per l'Exposició Universal d'aquell any. Es localitzaren sitges, murs i material ibèric i romà, que permet establir una data entre el segle II a.n.e. i fins als segles V d.n.e. L'any 1984, en les obres d'ampliació del cementiri del Sud-oest, a la part alta del vessant que mira al Fossar de la Pedrera, es van documentar una sèrie d'estructures d'època republicana tardana (segles II-I a.n.e.), segurament pertanyents a una altra vil·la. I també quan s'iniciaren els rebaixos per construir l'edifici de La Campana, a la Gran Via, al peu de Montjuïc, es va localitzar una nova vil·la. Els materials recuperats permeten establir una fundació d'aquest assentament al segle II-I a.n.e., i la seva perduració fins al segle IV d.n.e. (MIRÓ, 1998; RIERA I PALET, 1993; GRANADOS, 1991).

També, als anys 1989-1990, quan es van fer els nous accessos a l'Anella Olímpica des del cinturó del litoral i la Zona Franca, es va localitzar, entre el carrer de Negrell i la nova avinguda dels Ferrocarrils Catalans, una pedrera d'explotació dels gresos de Montjuïc, en ús durant època romana i actualment l'única coneguda a Barcelona (MIRÓ, 1998; GRANADOS, 1991).

Durant el període altimperial, el caràcter dispers i rural de l'assentament a Montjuïc es mantindrà al sector sud de la muntanya. En aquest moment cal

destacar la fundació de Barcino, paral·lelament a una intensificació de l'assentament al pla. En aquest context, entre Montjuïc i la ciutat de Barcelona, s'hi han trobat restes de la *pars rustica* d'una nova vil·la a Sant Pau del Camp (segles I-III d.n.e. / V d.n.e.) i restes d'un mausoleu, destruït vers els segles IV i V d.n.e. (RIERA I PALET, 1998).

Durant l'antiguitat tardana i Alta Edat Mitjana, la distribució i cronologia del poblament indica una evolució diferenciada entre els vessants nord i sud de Montjuïc. Mentre que al vessant nord s'hi detecta una major pervivència de l'hàbitat, més vinculat a Barcino, i les necròpolis es concentren principalment al voltant de la ciutat i entre aquesta i el sector nord-est de Montjuïc (Govern Militar, Sant Pau del Camp, Vista Alegre i Museu Etnològic), al vessant sud els nuclis rurals documentats en l'època altimperial semblen presentar un progressiu abandonament (RIERA I PALET, 1998).

Si bé el port barceloní havia estat situat, sembla ser, a l'ampli estuari on desembocava el Llobregat protegit per l'abric natural de la muntanya, ja a l'any 1020 els sediments dipositats pel riu i torrents propers l'havien inutilitzat, i a la zona s'hi havien format llacunes (els Banyols) i un gran estany (l'estany de Port, a la zona actualment coneguda com la Marina de Sants).

La primera referència documental d'ocupació a Montjuïc durant l'època medieval data de l'any 878, en què es redacta un acte de donació d'una terra situada a la muntanya. I documents del segle X assenyalen l'existència d'un nucli de cases amb torres al voltant de l'estany de Port, propietat de famílies de l'elit barcelonina. Entre aquests membres de l'aristocràcia hi havia els vescomtes de Barcelona, que eren senyors feudals del castell de Port, el terme del qual abastava bona part del Pla de Barcelona. Esmentat per primera vegada l'any 1020, va ser destruït amb l'obertura de la carretera del Port l'any 1910, de la mateixa manera que la capella de la Mare de Déu de Port, construïda a uns tres-cents metres del castell, de la qual es tenen les primeres notícies documentades l'any 1031, i actualment només

se'n conserva el topònim (PIQUER, 1998; PÉREZ I CABALLERO, 1996; HERNÁNDEZ I VALLÈS, 1994; ARMENGOL, 1947).

I per últim, també d'època medieval, es té documentat a Montjuïc l'existència d'una necròpolis jueva a banda i banda del camí que conduïa al castell de Montjuïc. Es troba ubicada a uns 100 m sobre el nivell del mar, des d'on es dominava tota la ciutat medieval de Barcelona. A mes de les excavacions portades a terme en els anys '40, es va efectuar una altra en 2001, que va permetre constatar que la necròpolis s'estenien a tots dos costats de la carretera del castell, tot i que encara se'n desconeixen els límits físics de la mateixa. A més, es va poder documentar l'existència d'un segon nivell de sepultures concentrades al sector oriental de la necròpolis (FERNÁNDEZ, 2005). A partir de la tipologia sepulcral (característiques de la fossa, la seva orientació, la posició dels cossos) i de la relació espacial entre les sepultures, es pot establir una cronologia de la necròpolis que va del segle IX al XIV.²

² La rellevància històrica d'aquest cementiri es fa palesa amb el fet que amb data del 15 de març del 2007, la Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, de conformitat a la Llei del Patrimoni Cultural Català (Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català), va declarar Ben Cultural d'Interès Nacional (BCIN) tot el conjunt, sent el més gran d'Europa documentat de la seva època.

MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ

Les motivacions per les quals s'ha fet necessari un seguiment arqueològic es deu, com ja hem comentat més amunt, a al fet que les obres es desenvolupen en un espai inclòs en una "Zona d'Interès Arqueològic" d'un eminent valor, donat que es troba relacionat amb un sector històric molt destacat per a la ciutat.

En el cas concret que ens ocupa, aquest interès bé donat per la presència d'estructures de diferents èpoques a la zona afectada. Les més significatives són:

- El Parc de Montjuïc és una zona d'alt risc arqueològic, donada la gran presència de restes de les diverses èpoques històriques que han deixat la seva empremta a la muntanya. S'ha documentat poblament des d'època prehistòrica, i la seva evolució sempre ha estat lligada a la de la ciutat de Barcelona. Hi ha ocupació continuada, des de l'epipaleolític, passant per l'època ibèrica, romana, tardoantiga i medieval. Sense oblidar l'època moderna i contemporània.
- Molt a prop del lloc de la intervenció, l'Avinguda dels Ferrocarrils Catalans, carrer Motors, és un dels punts importants de la muntanya de Montjuïc pel que fa a la presència de vestigis arqueològics. Amb motiu de l'obertura d'aquesta avinguda es va poder excavar tot un gran conjunt de sitges d'època ibèrica. Així mateix en una elevació propera es varen documentar estructures que podrien pertànyer a un poblat. Totes aquestes restes es poden datar entre el segle IV i III a.n.e..
- Durant l'obertura d'un nou vial, a la zona més propera a la tanca posterior del centre cívic La Bàscula, es varen excavar dues sitges, d'una època posterior, segles II-I a.n.e., una d'elles amb restes humanes.
- Així mateix, a l'alçada del carrer Negrell es va poder excavar part d'una pedrera romana. És un aflorament, a cel obert, de pedra sorrenca, que presenta les traces d'extracció de blocs, restant estructures en negatiu de buits de forma prismàtica distribuïts esglaonadament. Es tracta de l'única

pedrera romana coneguda a la nostra ciutat. L'excavació va comportar una actuació en una àrea de 200 m² que van posar al descobert un front de pedrera d'uns 50 metres de longitud i uns 10 metres d'alçada. Per problemes tècnics de l'obra civil no es va poder excavar cap límit de la pedrera.

- No s'ha d'oblidar, tanmateix, que aquesta zona de la muntanya en època antiga era una àrea de port, com encara indica el topònim de Mare de Déu de Port. Per tant, es poden conservar restes en relació a estructures portuàries.
- Durant les tasques de control del 2^{on} Tram de la línia 9 del Metro, l'arqueòleg Jordi Ramos va documentar a l'interior de la futura estació de Foneria, en el passadís que ha de comunicar els accessos situats a banda i banda del Passeig de la Zona Franca, uns nivells estratificats, amb restes d'*opus signinum* i material ceràmic d'època romana, possiblement del segle IV d.n.e.³.

³ MORENO, I.; RAMOS, J. (2010): *Memòria arqueològica del projecte de la línia 9 de metro dels termes municipals de l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona i el Prat de Llobregat. 28 de maig al 15 de juny de 2008; 28 de juliol al 8 d'agost de 2008*. Document inèdit lliurat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

6. METODOLOGIA

Per a aconseguir els objectius marcats és necessari adoptar una metodologia sistemàtica i que se'ls adequi. En relació amb la metodologia de registre, la seqüència estratigràfica s'estableix amb el propòsit d'entendre la formació, delimitació, estructuració i ordre de deposició dels diferents estrats. De la mateixa manera, ajuda a interpretar els diversos processos sedimentaris i postdeposicionals que s'han anat produint al llarg del temps a la zona afectada. Sota aquestes premisses, s'ha establert un registre detallat dels diferents estrats que configuren la zona intervinguda utilitzant per a fer-ho el sistema d'Unitats Estratigràfiques (UE), que es pot seguir a E.C. HARRIS (1990) i A. CARANDINI (1997), sistema acceptat àmpliament i secundat a Catalunya des de fa tres dècades (TRÓCOLI, SOSPEDRA, 1992). Aquest mètode permet analitzar de forma individualitzada cadascuna de les incidències que afecten la seqüència estratigràfica. La caracterització de les diferents unitats estratigràfiques es detalla en una fitxa. Aquí s'hi registren tots els paràmetres que permeten la seva correcta identificació i descripció, així com també la seva relació física respecte a la resta de les unitats estratigràfiques del jaciment.

La identificació d'una UE s'estableix mantenint l'ordre estricte d'aparició durant el procés d'excavació i es duu a terme generalment utilitzant una clau de dígit variables (depenent sempre de les dimensions de la intervenció), començant tota la seqüència numèrica pels números 1, 10, 100, 1000... etc. Aquesta forma de procedir s'utilitza amb la finalitat d'evitar qualsevol alteració de la seqüència numèrica o algun tipus d'interferència en cas que, durant el procés, sorgeixi una estratigrafia complexa que obligui a acumular unitats estratigràfiques.

La documentació de la intervenció es completa amb les fitxes de les unitats estratigràfiques trobades i un registre gràfic de les evidències més representatives del desenvolupament de l'excavació.

7. DESCRIPCIÓ DE LES TROBALLES

Els treballs que detallem a continuació suposaven la continuació de les tasques de seguiment i control arqueològic que se estaven desenvolupant a les obres del segon tram de la nova línia 9 del Metro. L'objectiu prioritari era comprovar l'abast i possible presència d'estructures en un estrat localitzat amb anterioritat per l'arqueòleg Jordi Ramos que contenia material romà (**Fotografies 1 i 2**).

Així, el mes de juliol es van reprendre les tasques d'extracció de terres que s'estava realitzant en l'interior de la futura estació de Foneria, mitjançant excavació mecànica en vertical. Més concretament, la intervenció es va desenvolupar sota la llosa de formigó que cobria el passadís que comunicava els dos accessos a l'estació, situats a banda i banda del Passeig de la Zona Franca. Durant aquesta excavació amb màquina mixta va aparèixer una estructura de pedra en la secció del tall. Es tracta de les restes d'un mur de pedra (UE 17) —molt arrasat— de només dues filades i 2'10 m de llarg, constituït per pedres sense treballar i col·locades sense cap tipus de morter (**Fotografies 3 i 4**). El mur s'assenta sobre un estrat (UE 5) d'uns 0'50 m de potència amb material molt fragmentat de cronologia tardoromana⁴ i cobert per altre estrat (UE 4), també amb uns 0'50 m de potència màxima, i un material molt similar que *lato sensu* ens ubica en el segle V d'ne.

Després d'una reunió amb responsables del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat i del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat, es va decidir intervenir manualment mitjançant un equip d'arqueòlegs i efectuar en principi dos sondejos verticalment de 0'80 m d'amplària als costats de l'estructura —extraient el sediment dels estrats 4 i 5— per veure si tenien continuació cap a l'interior del túnel i tractar d'esbrinar les seves característiques i funcionalitat.

⁴ Els dos fragments més significatius ens situen entre el 320-420 d'ne (Africana Clara D, Hayes 59) (BONIFAY, 2004).

Tanmateix, previ als treballs dels arqueòlegs, una màquina retroexcavadora mixta va rebaixà el formigó de neteja de la coberta (UE 1) i els dos estrats superiors (UE 2 i 3) —sempre sota supervisió de l'arqueòleg responsable de la intervenció— per evitar possibles desprendiments; inevitablement, durant el procés, van caure quatre o cinc pedres de l'estructura. No obstant, preveient-lo s'havien topografiat abans el mur i els estrats involucrats.

Així doncs, es van reprendre els treballs seguint les directrius consensuades a la reunió anteriorment esmentada (**Fotografies 5 i 6**). No obstant, una vegada fet el primer sondeig en el costat est, es va posat de manifest que quedava una plataforma a sobre del nivell de sota (UE 6) que permetia l'extracció de l'estrat (UE 4) que cobria les pedres. D'aquesta manera ha estat possible deixar vista en planta la part superior de l'estructura (**Fotografies 7 i 8**). Aquesta actuació ha permès verificar que es tracta d'una estructura aïllada, molt arrasada i sense connexió amb cap altra, per la qual cosa es fa molt difícil especular sobre la seva funcionalitat. No obstant, la tècnica tan rudimentària emprada en la seva elaboració i el no estar relacionada aparentment amb cap altra ens inclina a pensar que es tracta d'algun tipus de construcció molt simple, utilitzada com a base o fonamentació d'una estructura superior perduda, potser un petit mur de contenció... Es van prendre cotes topogràfiques, dibuixat a escala 1:20 en planta i secció i fotografiat.

Posteriorment, van prosseguir els treballs d'excavació del túnel amb màquina giratòria sota supervisió de l'arqueòleg responsable de la intervenció. Aquests treballs es van haver d'interrompre després d'haver acumulat gran quantitat de terra que no podia ser evacuada sense la participació de camions que en aquells moments no estaven disponibles, a més també es devia picar el formigó de neteja de la llosa superior per a evitar riscos de desprendiments. Uns dies més tard es van reprendre novament els treballs, que van haver d'aturar-se de nou davant de l'aparició d'un altre mur en l'extrem dret (nord-est) del front (**Fotografies 9 i 10**). Lligat amb morter taronja i pedres lleugerament desbastades, és visible una

potència màxima d'un metre i uns 3 metres de longitud, encara que probablement aquesta última mesura serà major perquè presenta una orientació en diagonal des de l'extrem cap al centre del tall i en aquest punt encara no ha pogut destapar-se. Manté una cota semblant a la UE 17 per la qual cosa pensem que ha de tenir la mateixa cronologia. D'altra banda, a causa d'un escaló en la llosa de coberta justament en aquest punt (que s'eleva aproximadament un metre de cop), es fa necessari buidar de terra el sostre per a evitar novament despreniments. Degut a la complexitat d'aquests treballs i la planificació que devien fer els responsables de l'obra, es va ajornar la decisió definitiva fins més endavant, fora del temps d'aquesta memòria.

La cronologia de l'estructura aportada pel material ceràmic no és prou significativa donada l'escassetat de les restes recuperades. L'estrat (UE 4) que l'amortitza es pot situar en el segle V dne, sense que es puguin fer apreciacions més ajustades; i l'estrat (UE 5) sobre el qual s'assenta l'estructura presenta una cronologia *post quem* d'inici del segle V dne.

SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA

- UE 1: Formigó de neteja de la coberta del túnel. 0'20 m de potència, entre 3'70-3'48 m s.n.m.).
- UE 2: Estrat sorrenc de deixalles i runa contemporània (plàstics, ciment portland, formigó, carbons) d'aportació antròpica. Color grisenc i consistència solta. Cotes màxima i mínima: 3'48-2'00 m s.n.m.
- UE 3: Estrat de matriu argilo-sorrenca, amb restes de material ceràmic romà residual. De consistència compacta i color grisenc. Cotes: 3'30-2'70 m s.n.m.
- UE 4: Nivell amb ceràmica tardoromana, molt fragmentada, carbons i pedres. De matriu argilosa, compacte i color gris fosc. Cobreix l'UE 17. Cotes 2'80-2'30 m s.n.m.
- UE 5: Argilo-sorrenc, consistència compacta, color marró fosc. Ceràmica tardoromana (segle V dne), fauna, pedres i fragments d'*opus signinum*. Retallat per la rasa de fonamentació de l'UE 17. Cotes 2'46-1'78 m s.n.m.

- UE 6: Sediment argilo-sorrenc, de consistència compacta amb material ceràmic molt residual i rodat. En principi sembla l'estrat que reomple el paleocanal (UE 18) vist al tall estratigràfic. Comença amb un color ataronjat però es va enfosquint progressivament cap a un marró fosc i negre mentre va adquirint una textura més plàstica, producte de la pròpia sedimentació. Les cotes fins al començament del paleocanal es troba entre 2'50 i 1'20 m s.n.m., però el sediment continua baixant fins al fons del mateix, els -0'10 m.

A partir d'aquest punt tots els estrats son estèrils, constituïts a partir de la sedimentació al·luvial de sorres i llims, típica del terreny deltaic on es troba.

- UE 7: Matriu argilo-sorrenca, color marró, consistència compacta. Només s'ha documentat a la dreta del paleocanal (extrem nord-est del tall). Cotes entre 1'56-1'24 m s.n.m.
- UE 8: Mateixa consistència i textura que UE 7 però una mica més fosc. Cotes 1'28-0'66 m s.n.m. El paleocanal el divideix en dues parts.
- UE 9: Nivell de sorres molt fines. Color ocre clar i consistència solta. Cotes 1'14-0'50 m s.n.m. El paleocanal el divideix en dues parts.
- UE 10: Sorres molt fines, però amb un color més groguenc. Cotes 0'98-0'26 m s.n.m. Es troba en dues bossades i seccionat pel paleocanal.
- UE 11: Petita bossada de un estrat llimós, de color marró clar. Consistència compacta. Potència màxima de 0'52 m, entre 0'62-0'10 m s.n.m.
- UE 12: Sediment molt llimós, de consistència compacta i plàstica. Color grisenc clar. Cotes entre 0'50 i -0'10 m s.n.m. El paleocanal el divideix en dues parts.
- UE 13: Mateixes característiques que l'anterior UE 12, però d'un color gris més fosc. Cotes entre 0'46 i -0'10 m s.n.m. El paleocanal el divideix en dues parts.
- UE 14: Sorres molt fines, de consistència solta i color grisenc. Només es documenta al extrem nord-oest del tall. Cotes entre 0'54 i -0'10 m s.n.m.

- UE 15: Mateixes característiques que UE 14, però amb un color ocre. També es documenta al extrem nord-oest. Cotes entre 0'34 i -0'10 m s.n.m.
- UE 16: Retall de l'estructura UE 17. Retalla l'estrat UE 5, datat al segle V dne.
- UE 17: Estructura de pedres sense treballar (40x20 cm aprox.), amb només dues filades col·locades sense cap tipus de morter i de 2'10 m de llarg. No es troba relacionada amb cap altre tipus d'estructura. La cobreix l'UE 4, de cronologia tardoromana. Cotes màxima i mínima entre 2'54-2'10 m s.n.m. Molt deteriorat, de funcionalitat desconeguda.
- UE 18: Paleocanal de petites dimensions (amplada màxima de 2'30 m) d'origen natural format per un petit torrent d'aigua que, producte de la erosió que va exercint sobre el terreny, retalla varis estrats de sedimentació anteriors.

8. CONCLUSIONS

Durant les obres del passadís d'accés a la nova estació de Foneria de la Línia 9 del Metro, es van documentar un parell d'estrats amb material romà (UE 4 i 5). La intervenció arqueològica posterior va posar a la vista les restes de la fonamentació d'un mur (UE 17) només amb només dues filades i 2'10 m de llarg, constituït per pedres sense treballar i col·locades en sec; per la poca entitat que presenten les restes, la seva funcionalitat i abast son absolutament desconeguts. La seva cronologia, inferida a partir del material ceràmic, no és prou específica donada l'escassetat de les restes recuperades, encara que una datació *post quem* del segle V d'ne sembla clara.

Després del seu desmuntatge van continuar els treballs d'extracció de terres en el tall vertical del túnel i va aparèixer un altre mur, que no va poder ser objecte d'estudi per problemes greus de seguretat; la seva excavació es va ajornar fins a haver resolt els problemes plantejats. Aquest segon mur se situava en l'extrem dret (nord-est) del front, a la mateixa cota que l'UE 17. Les pedres, lleugerament desbastades, estaven lligades amb morter taronja i era visible una potència màxima d'un metre i uns tres metres de longitud, encara que probablement aquesta última mesura serà major perquè presenta una orientació en diagonal des de l'extrem cap al centre del tall i en aquest punt encara no ha pogut destapar-se.

Cal tenir present, que després de la present intervenció, entre finals de 2008 i mitjans de 2009, es va dur a terme l'excavació arqueològica en extensió de tota l'àrea afectada per l'estació de Foneria. Va permetre documentar diferents estructures d'època tardoantiga, així com nivells d'ocupació d'època ibèrica⁵.

⁵ JUAN, LL.; RAVOTTO, A. (2010): "Metro Línia 9. Estació de Foneria", a *Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona*, 2009. MUHBA, ICUB, Ajuntament de Barcelona. Barcelona 2010.

9. BIBLIOGRAFIA

- ARMENGOL, Jaime (1947): *Notas históricas del culto a Santa María de Port de Barcelona*. Imprenta Pulcra. Barcelona.
- BONIFAY, Michel (2004): *Etudes sur la céramique romaine tardive d'Afrique*. BAR International Series 1301. Oxford.
- CARANDINI, A. (1997): *Historias en la Tierra. Manual de excavación arqueológica*. Ed. Crítica, Barcelona.
- CEBRIÀ, A., GRANADOS, O., MIRÓ, C., PUIG, F. i ROVIRA, C. (1993): *Montjuïc: poblats, pedreres i foros*, Diputació de Barcelona.
- FERNÁNDEZ FRANCA, Pilar (2005): *Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Tapioles, 65-73/Anníbal, 2a-2b. Barcelona. (Codi MHCB: 115/04)*. Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana del M.H.C.B. Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- GRANADOS, Oriol (1991): "Estructura urbana de la ciutat romana", a *Història de Barcelona. Volum 1. La ciutat antiga*. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona.
- HARRIS, E. C. (1990): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Ed. Crítica, Barcelona.
- HERNÁNDEZ, Francesc Xavier; VALLÈS, Cristina (1994): *Pagesos i menestrals. La vida al Districte abans de la industrialització*. Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc. Barcelona.
- JUAN, LL.; RAVOTTO, A. (2010): "Metro Línia 9. Estació de Foneria", a *Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona, 2009*. MUHBA, ICUB, Ajuntament de Barcelona. Barcelona 2010.
- MIRÓ, Carme (1998): "El passat antic de la muntanya de Montjuïc", a *Els barris de Barcelona. Volum II: Sants – Montjuïc, Les Corts, Sarrià – Sant Gervasi*. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona.
- MORENO, I.; RAMOS, J. (2010): *Memòria arqueològica del projecte de la línia 9 de metro dels termes municipals de l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona i el Prat de Llobregat. 28 de maig al 15 de juny de 2008; 28 de juliol al 8 d'agost de 2008*. Document inèdit lliurat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

PÉREZ, Jaime; CABALLERO, Pablo (1996): *La Zona Franca*. Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc. Barcelona.

PIQUER, Esperança (1998): “Antecedents històrics de Sants”, a *Els barris de Barcelona. Volum II: Sants – Montjuïc, Les Corts, Sarrià – Sant Gervasi*. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona.

RIERA i MORA, S.; PALET i MARTÍNEZ, J. M. (1993): “Evolució del sector de Montjuïc-el Port entre l'època romana i altmedieval (III-X): una contribució a l'estudi diacrònic del paisatge”, a *III Congrés d'història de Barcelona. La ciutat i el seu territori, dos mil anys d'història*. (Barcelona 20-22 d'octubre de 1993). Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

SÁNCHEZ, Alicia; POMÉS, María (2001): *Historia de Barcelona. De los orígenes a la actualidad*. Ed. Optima, Barcelona.

SANMARTÍ, Joan (1991): “Els primers pobladors del Pla”, a *Història de Barcelona. Volum 1. La ciutat antiga*. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona.

TRÓCOLI, Isabel G. i SOSPEDRA, Rafel (Eds.) (1992): *Harris Matrix. Sistemes de registre en Arqueologia (2 vols.)*. Pagès Editors, Lleida.

10. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 1
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Altres	
Composició Geològica: Composició Orgànica: Composició Artificial: Morter			
Color:	Cota Superior:	3,70 (en metres)	Cota Inferior: 3,48 (en metres)
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 10,90 (en metres)		
Relacions Físiques: Cobreix a: 2			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)		Datació:	
Interpretació: Formigó de neteja de la llosa de la coberta que ha de cobrir el passadís del vestíbul de la novena estació de Foneria de la Línia 9 del Metro.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 2
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Abandonament	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Pedres, Sorres Composició Orgànica: Carbons Composició Artificial: Material de construcció, Morter, Plàstics, Runa			
Color: Gris	Cota Superior:	3,48 (en metres)	Cota Inferior: 2,00 (en metres)
Relacions Físiques: Cobreix a: 3-4-6 És cobert per: 1			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)		Datació:	
Interpretació: Estrat de formació antròpica, amb restes de deixalles i runa contemporànies.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.:	3
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Abandonament		
Textura: Argil·losorrenca		Consistència: Compacta		
Composició Geològica: Argiles, Sorres				
Composició Orgànica:				
Composició Artificial: Ceràmica				
Color: Gris		Cota Superior:	3,30 (en metres)	Cota Inferior: 2,70 (en metres)
Relacions Físiques: Cobreix a: 4 És cobert per: 2				
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)		Datació:		
Interpretació: Estrat de formació contemporània, amb restes de runa contemporània i fragments rodats de ceràmica romana.				

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066/08			U.E.:	4
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Abandonament		
Textura: Argilosa		Consistència: Compacta		
Composició Geològica: Argiles, Pedres				
Composició Orgànica: Carbons, Fauna				
Composició Artificial: Ceràmica				
Color: Gris fosc	Cota Superior:	2,80 (en metres)	Cota Inferior:	2,30 (en metres)
Relacions Físiques: Cobreix a: 5-6-17 És cobert per: 2-3				
Fase Cronològica: Món romà baiximperial (III-VII)		Datació:		
Interpretació: Nivell d'amortització de l'UE 17, amb ceràmica tardorromana, molt rodada i fragmentada. S'han recuperat molt pocs fragments per la qual cosa la cronologia no pot ser gaire precisa.				

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 5
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Abandonament	
Textura: Argil·losorrenca		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Argiles, Pedres, Sorres			
Composició Orgànica: Fauna			
Composició Artificial: Ceràmica			
Color: Marró fosc	Cota Superior: 2,46 (en metres)	Cota Inferior: 1,78 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 6 És cobert per: 4 És tallat per: 16			
Fase Cronològica: Món romà baiximperial (III-VII)		Datació:	
Interpretació: Estrat sobre el qual s'assenta el mur UE 17, amb ceràmica tardorromana, en general poc significativa, encara que la cronologia apunta a una data post quem d'inicis del segle V dne (Africana Clara D, Hayes 59).			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 6
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Argil-losorrenca		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Argiles, Llims, Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Ceràmica			
Color: Taronja	Cota Superior: 2,50 (en metres)	Cota Inferior: 1,20 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 7-8 És cobert per: 2-4-5 Farceix a: 18			
Fase Cronològica: Món romà baiximperial (III-VII)		Datació:	
Interpretació: Nivell de deposició sedimentària d'un paleocanal, amb alguns fragments de ceràmica molr rodada tardorromana.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 7
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Argil-losorrenca		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Argiles, Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Marró clar	Cota Superior: 1,50 (en metres)	Cota Inferior: 1,24 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 8 És cobert per: 6 És tallat per: 18			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 8
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Argil-losorrenca		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Argiles, Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Marró fosc	Cota Superior: 1,28 (en metres)	Cota Inferior: 0,66 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 9-10 És cobert per: 6-7 És tallat per: 18			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 9
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Ocre	Cota Superior: 1,14 (en metres)	Cota Inferior: 0,50 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 10 És cobert per: 8 És tallat per: 18			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de sorres molt fines, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 10
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Altres	Cota Superior: 0,98 (en metres)	Cota Inferior: 0,26 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 11-12-14 És cobert per: 8-9 És tallat per: 18			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de sorres molt fines, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 11
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Llimosa		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Llims Composició Orgànica: Composició Artificial:			
Color: Marró clar	Cota Superior: 0,62 (en metres)	Cota Inferior: 0,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 13-14 És cobert per: 10			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de llims molt fins, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 12
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Llimosa		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Llims Composició Orgànica: Composició Artificial:			
Color: Gris	Cota Superior: 0,50 (en metres)	Cota Inferior: -0,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 13 És cobert per: 10 És tallat per: 18			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de llims molt fins, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 13
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Llimosa		Consistència: Compacta	
Composició Geològica: Llims			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 0,48 (en metres)	Cota Inferior: -0,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 14 És cobert per: 11-12 És tallat per: 18			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de llims molt fins, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 14
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Gris	Cota Superior: 0,54 (en metres)	Cota Inferior: -0,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 15 És cobert per: 10-11-13			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de sorres molt fines, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 15
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Altres	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Ocre	Cota Superior:	0,34 (en metres)	Cota Inferior: -0,10 (en metres)
Relacions Físiques: És cobert per: 14			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Estrat de depòsició al.luvial de sorres molt fines, típic del terreny deltaic on es troba. Estèril.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08		U.E.: 16
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 2,50 (en metres)	Cota Inferior: 2,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Talla a: 5 És farcit per: 17		
Fase Cronològica: Món romà baiximperial (III-VII)		Datació:
Interpretació: Rasa de fonamentació de UE 17. Retalla un estrat datat a principis del segle V dne.		

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08			U.E.: 17
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Mur	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Pedra treballada			
Color:	Cota Superior:	2,54 (en metres)	Cota Inferior: 2,10 (en metres)
Amplada: 0,50 (en metres)		Longitud: 2,10 (en metres)	
Relacions Físiques:			
És cobert per: 4			
Farceix a: 16			
Fase Cronològica: Món romà baiximperial (III-VII)		Datació:	
Interpretació: Fonamentació d'un mur molt arrasat, de funcionalitat desconeguda. Datat per l'estrat tardoromà que lo cobreix (UE 4) i l'estrat que retalla (UE 5-inicis del segle V dne) la seva rasa de fonamentació.			

Nom Jaciment/Codi: L 9 DEL METRO, 1ER I 2ON TRAM. CODI: 066 / 08		U.E.: 18
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Altres	
Cota Superior: 1,60 (en metres)	Cota Inferior: -0,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Talla a: 7-8-9-10-12-13 És farcit per: 6		
Fase Cronològica:		Datació:
Interpretació: Petit canal d'origen natural, format per un torrent d'aigua. Producte de l'erosió que provoca retalla varis estrats de sedimentació al.luvial anteriors.		

11. MATERIALS MOBLES

11.1. Inventari

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats	Cronologia	Observacions
4		1	13114	SF	FIN	TO	AO						s. III-V	Vernís quasi totalment pedut
4		1	13250	PE	FIN	TO	AO							
4		36	13250	SF	FIN	TO	AO							
4		1	13250	VO	FIN	TO	AO							
4		2	13251	SF	FIN	TL	GR							
4		1	13251	SF	FIN	TO	AR							
4		7	13258	SF	FIN	TO	AO							
4		1	13258	VO	Ostia III, 267	TO	AO						s. II-V dC	
4		2	13300	SF	AMF	TO	AO							
4		9	13307	SF	AMF	TO	AO							

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats Int. Ext.	Cronologia	Observacions
4		1	13312	SF	AMF	TO	AO							
4		6	13312	SF	AMF	TO	AO							Possible producció africana
4		5	13312	SF	AMF	TO	AO				EN			Engalba color crema
4		1	13312	SF	AMF	TO	AO				EN			Possible producció africana. Engalba color crema.
4		1	20002		CLA									
5		1	13100	PE	FIN	TO	AO				VE			Molt rodat
5		2	13115	FO	FIN	TO	AO			VE				Decoració amb estampilla Atlante 11 (= Hayes, 27)
5		1	13115	SF	H. 59	TO	AO		IN	VE		320-420 dC		
5	1	1	13115	VO	H. 59	TO	AO		IN	VE		320-420 dC		Vernís quasi totalment perdut.
5		1	13118	PE	FIN	TO	AO			VE	VE			B o Lucente

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats Int. Ext.	Cronologia	Observacions
5		1	13250	AN	FIN	TO	AO							
5		1	13250	CO	FIN	TO	AO							
5		1	13250	FO	FIN	TO	AM							2 Fragments
5		4	13250	FO	FIN	TO	AO							
5		1	13250	NA	FIN	TO	AO		AC					
5		1	13250	PE	FIN	TO	AM							
5		4	13250	PE	FIN	TO	AO							
5		3	13250	SF	FIN	TO	AM							
5		225	13250	SF	FIN	TO	AO							
5		15	13250	SF	FIN	TO	AO				EN			Engalba color crema

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats Cronologia	Observacions
5		1	13250	SF	FIN	TO	AO				EN		Restes d'engalba color vermell
5		1	13250	SF	FIN	TO	AO			EN	EN		Engalba color blanquinós. Producció africana.
5		4	13250	SF	FIN	TO	AO		AC				
5		1	13250	SF	FIN	TO	AO		AC		EN		Restes d'engalba color vermell
5		2	13250	SF	FIN	TO	AO		AC		EN		Engalba color blanquinós
5		1	13250	SF	FIN	TO	GO						
5		4	13250	VO	FIN	TO	AO						
5		1	13250	NA	GER	TO	AO						
5		1	13250	VO	GER	TO	AO			EN	EN		Producció africana. Engalba color blanquinós. Forma indeterminada; presenta una certa semblança formal amb el tipus Bonifay 2004, 45 (s. II dC)
5		1	13250	VO	GET	TO	AO						

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats	Cronologia	Observacions
5		1	13250	VO	MOR	TO	AO							
5		1	13251	VO	CSS	TL	GR							
5		1	13251	FO	FIN	TL	GR							3 Fragments
5		1	13251	FO	FIN	TL	GR							
5		26	13251	SF	FIN	TL	GR							
5		4	13251	SF	FIN	TO	AR							Parets gruixudes
5		1	13251	SF	FIN	TO	AR							
5		1	13251	SF	FIN	TO	AR		AC					
5		2	13251	VO	OLL	TL	GR							
5		1	13258	FO	FIN	TO	AO			EN				

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats Cronologia	Observacions
5		9	13258	SF	FIN	TO	AO						
5		1	13258	VO	FIN	TO	AO			PC			Possible forma Lamboglia 9 A (150-450 dC)
5		1	13258	FO	PAT	TO	AO			VE			Possible forma Lamboglia 9 A (150-450 dC)
5		1	13300	AN	AMF	TO	AO						Tres fragments
5		1	13300	NA	AMF	TO	AO						
5		3	13300	NA	AMF	TO	AO						Possibe producció africana
5		1	13300	PI	AMF	TO	AO						
5		43	13300	SF	AMF	TO	AO						
5		2	13300	SF	AMF	TO	AO				EN		Engalba externa
5		30	13307	SF	AMF	TO	AO						

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def.	Tipo	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions
				Fragm.		Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	
5		9	20002		ESC						
5		1	50002								
5		3	50005								
5		2	50008								Plaques
5		2	50012								
5		18	50015								
5		2	50025								
5		38	60051								
5		4	60054								
6		1	13250	PE	FIN	TO	AO				Produció africana. Molt rodat

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats Cronologia	Observacions
6		7	13250	SF	FIN	TO	AO						
6		2	13250	SF	FIN	TO	AO						Producció africana. Molt rodats
Superficial		1	13100	SF	FIN	TO	AO			VE			Producció africana. Molt rodat.
Superficial		1	13250	AN	FIN	TO	AO						
Superficial		1	13250	FO	FIN	TO	AO						
Superficial		1	13250	PE	FIN	TO	AO						Producció africana.
Superficial		17	13250	SF	FIN	TO	AO						
Superficial		1	13250	SF	FIN	TO	AO						Producció africana.
Superficial		1	13250	SF	FIN	TO	AO				EN		Engalba vermellós.
Superficial		2	13251	SF	FIN	TO	AR						

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.	Acabats	Cronologia	Observacions
Superficial		1	13258	VO	FIN	TO	AO							Forma afí al tipus Ostia II, 312 (s. I-II dC)
Superficial		1	13300	SF	AMF	TO	AO							
Superficial		1	13300	VO	AMF	TO	AO							Possible Gauloise 4 (s. I-III dC)
Superficial		4	13307	AN	AMF	TO	AO							
Superficial		1	13307	PI	AMF	TO	AO							
Superficial		1	13307	SF	AMF	TO	AO							
Superficial		8	13312	SF	AMF	TO	AO							
Superficial		3	13312	SF	AMF	TO	AO				EN			Engalba color crema.
Superficial		2	13320	SF	FIN	TO	GO							
Superficial		1	15000											Possible canonada de grans dimensions.

PASSEIG DE ZONA FRANCA - ESTACIÓ DE FONERIA L9 (066/08)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC

[illegible]

TAULA CODIS PER A INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CERÀMICA

1. CLASSIFICACIÓ

11000	Prehistòria	13050	campaniana/vernís negre indeterminada
11001	Neolítica	13051	precampaniana
11050	del Coure	13052	campaniana A
11101	del Bronze	13053	campaniana A tardana
11101	del Bronze antic	13054	campaniana B
11102	del Bronze mig	13055	campaniana B-oide
11103	del Bronze final	13056	campaniana C
12000	Protohistòrica sense determinar	13057	campaniana empuritana
12001	feno-púnica indeterminada	13058	etrusca vernís negre
12002	feno-púnica engalba vermella	13059	imitacions campanianes
12003	feno-púnica engalba negra	13060	vernís negre púnic
12004	no-púnica engalba comuna		
12005	grega d'occident	13100	terra sigillata indeterminada
12050	roja a torn	13101	presigillata
12051	engalba roja	13102	T S precoç
12052	pintada	13103	T S aretina
12053	comuna ibèrica	13104	T S itàlica
12054	grisa de la costa catalana	13105	T S tardo-itàlica
12055	grollera	13106	T S sudgà·lica
12056	grans recipients d'emmagatzematge	13107	T S marmorata
13000	Món Clàssic sense determinar	13108	T S clara B
13001	grega indeterminada	13109	T S hispànica tardana
13002	<i>buchero nero</i>	13110	T S hispànica indeterminada
13003	àtica figures negres	13111	T S africana A
13004	àtica figures vermelles	13112	T S africana A/D
13005	àtica vernís negre	13113	T S africana A/C
13006	taller de les petites estampetes	13114	T S africana C
13007	taller de Rhode	13115	T S africana D
13008	taller de Nikia-Ion	13116	T S africana indeterminada
13009	taller de pàteres 3 palmetes radials	13117	imitacions T S hispànica
		13118	T S clara
		13119	T S lucente

13120	paleocristina grisa	13300	àmfora indeterminada
13121	paleocristina ataronjada	13301	àmfora massaliota
13122	<i>late Roman C</i>	13302	àmfora feno-púnica
13123	produccions orientals (corintia)	13303	àmfora ebussitana
13124	vidriada romana	13304	àmfora romana
13125	imitacions clara D	13305	àmfora greco-itàlica
13126	paleocristina pintada	13306	àmfora itàlica
13150	parets fines indeterminades	13307	àmfora gàl·lica
13151	parets fines itàliques	13308	àmfora hispànica
13152	parets fines d'Acco	13309	àmfora bètica
13153	parets fines sudgàl·liques	13310	àmfora de la Tarraconense
13154	parets fines "clofolla d'ou"	13311	àmfora lusitana
13155	parets fines hispàniques	13312	àmfora africana
13156	imitacions parets fines	13313	àmfora oriental
13200	llàntia indeterminada	13314	suports d'àmfores
13201	llàntia grega	13315	amforiscs
13202	llàntia republicana	13316	disc terra cuita
13203	llàntia republicana vernís negre	13317	taps
13204	llàntia imperial	13318	fragments vasos retallats
13205	llàntia imperial de volutes	13319	altres accessoris
13206	llàntia imperial de disc	13320	<i>dollia</i>
13207	llàntia africana de canal	13321	àmfora rodia
13208	llàntia africana	13322	àmfora corintia
13209	llàntia africana paleocristiana	13323	àmfora Samos
13210	llàntia africana ARS	13400	comuna a torn oxidada d'època indeterminada
13250	comuna oxidada	13401	comuna a mà oxidada d'època indeterminada
13251	comuna reduïda	13402	comuna a torn reduïda d'època indeterminada
13252	comuna baix-imperial	13403	comuna a mà reduïda d'època indeterminada
13253	comuna engalba blanca	13404	comuna oxidada d'època indeterminada
13254	comuna engalba negra	13405	comuna reduïda d'època indeterminada
13255	comuna engalba vermella	13406	comuna a torn bescuitada indeterminada
13256	comuna roig pompejà	13500	comuna oxidada medieval
13257	comuna itàlica	13501	comuna reduïda medieval
13258	comuna africana de cuina	13502	comuna bescuitada medieval
13259	comuna emporitana oxidada		
13260	comuna de cuina acurada		
13261	imitacions comuna africana		
13262	comuna bescuitada		
13263	ceràmica comuna de Lípari		
13264	ceràmica daurada		
13265	ceràmica eivissenca tardo antiga		
13266	ceràmica de Pantelleria		
13267	ceràmica itàlica tardo antiga		

14000	Món medieval i modern indeterminat	14126	blanca i blava de la cirera
14001	comuna oxidada a mà	14128	blanca i blava Paterna-Manises
14002	comuna oxidada a torn	14129	blanca i groga “orla d’influència del Renaixement”
14003	comuna oxidada vidriada		
14004	comuna reduïda a mà	14200	reflex metàl·lic
14005	comuna reduïda a torn	14201	reflex metàl·lic producció catalana
14006	comuna reduïda vidriada	14202	reflex metàl·lic de l’ungla
		14203	reflex metàl·lic de sanefa amb gallons
14050	islàmica indeterminada	14204	reflex metàl·lic de sanefa amb fulles
14051	islàmica verd-manganès	14205	reflex metàl·lic de sanefa en negatiu
14052	islàmica melada	14206	reflex metàl·lic decoració floral
14053	islàmica corda seca total	14207	reflex metàl·lic de fons picat
14054	islàmica corda seca parcial	14208	reflex metàl·lic de pinzell-pinta
14055	islàmica esgrafiada	14209	reflex metàl·lic decoració geomètrica
14056	islàmica pintada	14210	reflex metàl·lic amb lletres o anagrames
14057	islàmica daurada reflex metàl·lic	14211	reflex metàl·lic i blava
14058	islàmica a motlle	14212	reflex metàl·lic de Paterna
14059	islàmica comuna oxidada	14213	reflex metàl·lic de Manises
14060	islàmica comuna reduïda	14214	reflex metàl·lic de Paterna-Manises
14061	islàmica manganès sota coberta melada	14215	reflex metàl·lic sanefa reticulada
14062	islàmica vidrada		
14100	vidrada blanca	14250	blanca i manganès
14101	blanca i blava	14251	blanca-manganès blau i manganès
14102	blanca i blava de Barcelona	14252	blanca-manganès verd i manganès
14103	blanca i blava catalana	14253	blanca-manganès verd i manganès de Paterna
14104	blanca i blava d’orles diverses	14254	blanca-manganès verd i manganès de Manises
14105	blanca i blava de la botifarrada	14255	blanca-manganès verd i manganès catalana
14106	blanca i blava de l’arracada	14256	blanca-manganès i verd
14107	blanca i blava d’influència francesa	14257	blanca-manganès i polícroma
14108	blanca i blava de la cirereta		
14109	blanca i blava de faixes o cintes	14300	pisa blanca
14110	blanca i blava de la Segarra	14301	pisa decorada
14111	blanca i blava d’Escornalbou	14302	porcellana
14112	blanca i blava de la panotxa	14303	Pickman/Cartuja
14113	blanca i blava regalats	14304	d’importació
14114	blanca i blava de Poblet	14305	maiolica lligur
14115	blanca i blava de sanefa negativa	14306	polícroma
14116	blanca i blava de transició		
14117	blanca i blava amb la Tau	14400	vaixella segle XX
14118	blanca i blava d’influència de Savona		
14119	blanca i blava corbata o palmera	15000	material ceràmic no recipient
14120	blanca i blava ditada		
14121	blanca i blava de blondes		
14122	blanca i blava de Paterna		
14123	blanca i blava de Manises		
14124	blanca i blava de Manises i groga		
14125	blanca i blava de la figueta		

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SN
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
abocador	AB
escòria	ER
pom agafor	AG
broc	BR
orelleta	OR
peu	PE
pivot	PI
bec	BE

Per a llànties:

<i>Infundibulum</i>	IN
Pico (<i>rostrum</i>)	RO
Orla (<i>margo</i>)	MA
Disc	DI
Volutes	VL

3. TIPOLOGIA: Per materials del Món Clàssic amb una tipologia ja establerta.

ABAS.	Abascal
AFRIC.	Africana
AGUARD.	Aguarod
ALM.	Almagro
ATL.	Atlante
BAIL.	Bailey
BEL.	Beltran
BRUCK.	Bruckner
DECHEL.	Dechelette
DRAG	Dragendorf
DRES.	Dressel
EBUS.	Ebusitana
GOUD.	Goudineau
H.	Hayes
HALT.	Haltern
HERM.	Hermet
KEAY	Keay

LAMB.	Lamboglia
LAIET.	Laietana
LOPEZ	López Mullor
LUDOW.	Ludowici
M.	Morel
MEZQ.	Mezquiriz
OBER.	Oberaden
OELM.	Oelman
OST.	Ostia
OSW.	Oswald
PALL.	Pallarès
PASC.	Pascual
RIG.	Rigoir
RITT.	Ritterling
SAL.	Salomonson
SPT.	Spitzer

4. FORMA: Per a materials no classificats tipològicament. Bàsicament, ceràmiques prehistòriques, medievals i modernes)

Ceràmica a mà:

bol/vas carenat	BCA
bol/vas cilíndric	BCI
bol/vas bitroncocònic	BBT
bol/vas troncocònic	BTR
bol/vas elíptic	BEL
bol/vas globular	BGL
bol/vas globular amb coll	BGC
bol/vas germinat	BGE
bol/vas múltiple	BMU
bol/vas ovoide	BOV
bol/vas perfil en S	BPS
bol/vas semiesfèric	BSE
bol/vas subesfèric o subesfèric de vora exvasada	BSU
copa	COP
cullera	CUL
formatgera	FOR
forma indeterminada	FIN
fragment retallat no perforat	FRN
fragment retallat perforat	FRP
gresol	GES
paleta	PAL
plat carenat	PCA
plat/tapadora	PLT

plata	PLA
suport	SOP
tassa	TAS

Ceràmica a torn:

Ceràmica grega

Alabastró	ALA
Àmfora	AMF
Aryballos	ARY
Hydria	HYD
Kalathos	KAL
kratera calze	KCA
kratera campana	KCP
krateracolumnes	KCO
kratera volutes	KVO
kylix	KYL
lebes	LEB
lekythos	LEK
oinochoe	OIN
pelike	PEL
skiphos	SKI
stamnos	STA
ungüentari bulb	UBU
ungüentari fusiforme	UFU
ungüentari	UGU

Ceràmica clàssica, medieval i moderna

abeurador	ABE
ampolla	AMP
bací	BAC
barral	BLN
bol	BOL
canalobre	CAN
cassola	CSS
cassola patina cendrosa	CSC
càntir	CAT
catúfol	CAF
colador	COL
copa	COP
cossi	COS
cremaperfums	CRP
cubell	CUB
escalfeta	ESF
escudella	ESC
escudella d'orelletes	EOR
fogó	FOG
formes amb abocador	FAB
formes obertes	FOB
formes tancades	FTA

forma indeterminada	FIN
fruiter	FRU
gerra	GER
gerreta	GET
gerro	GRR
gibrell	GIB
got	GOT
greixonera	GRE
guardiola	GUA
llàntia cassola i bec pessigat	LCB
llàntia peu alt	LPA
llàntia piquera	LPI
llumanera	LLU
menjadora	MEN
mesura	MES
morter	MOR
motlle	MOT
motlle sigillata	MSG
olla	OLL
olla patina cendrosa	OPC
orsa	ORS
pàtera	PTT
plat	PAT
plat d'ala	PDA
plat/tapadora	PTA
plat/tapadora vora fumada	PTF
plata	PLA
plat tallador	PTL
poal	POA
pot	POT
pot de farmàcia	PFA
rentamans	REN
safata	SAF
saler	SLR
salsera	SAL
servidora	SEV
setrill	SET
sitra	SIT
suport	SOP
suport d'anell	SAN
suport rodet	SRD
tallador	TAL
tapadora	TAP
tassa	TAS
tenalla	TEN
test	TES
tinter	TIN
tupí	TUP
urna	URN
xocolatera	XOC

Material ceràmic no recipient (codi classificació 15000):

artefacte no definit	AND
bola	BLA
cilindres de forn	CFO
dena	DEN
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fragment d'argila indet.	FAI
fussaiola	FUS
joguina	JOG
màscara	MAS
pes de teler circular	PTC
pes de teler oval	PTO
pes de teler rectangular	PTR
pes de teler indeterminat	PTI
pes de teler troncocònic	PTT
pipes	PIP
placa	PLC
rodet	ROD
tres peus terrisser	TPT
disc circular terrisser	DCT
suport llar de foc	SLF
peça circular foradada	PCF

4. TÈCNICA

a mà	MA
a torn	TO
a torn lent	TL
a motlle	MO
motlle cistelleria	MC
ensamblada	EN
indeterminada	IN

5. DECORACIÓ

acanalada	AC
aiguada	AG
aplicació	AL
aplicació metàl·lica	AM
aplicació pasta blanca	AL
aplicació pasta roja	AR
aplicació pedres	AP
baquetons	BA
barbotina	BB
bigoti	BI

botons	BO
calada	CA
cordons digitacions	CD
cordons incisió	CI
cordons impressió	CM
cordons llisos	CL
cordons pessigats	CP
ditada	DI
esgrafiada	ES
excisa	EX
impresa canya/os	IO
impresa cardial	IC
impresa cistelleria	IL
impresa digitada	ID
impresa espàtula	IE
impresa estampillada	NP
impresa pinta	LL
impresa punxó	MA
impresa puntillada	MG
impresa raspatllada	MO
impresa teixit	IT
impresa ungulada	IU
impressió fent incisió	IM
impressions diverses	IF
incisa	IN
incisa pintada	NP
llengüeta	LL
mamellons	MA
mangra	MG
motlle	MO
mugró	MU
ondulació en vora	OV
perforada	PF
pessigada	PE
pintada blanca	PB
pintada negra	PN
pintada roja	PR
pintada roig-marronós	PM
polícroma	PP
pseudoexcisa	PS
rodeta	RO
vernís roig	VR

6. PASTA

grollera	GO
grollera oxidada	GO
grollera reduïda	GR
grollera mixta	GM
acurada oxidada	AO

acurada reduïda	AR
acurada mixta	AM
acurada bescuitada	AB
grollera bescuitada	GB
bescuitada	BE
caolinítica	CA

7. ACABATS

allisat	AL
allisat amb fang	AF
arenós	AR
brunit	BR
encastació de fang	EF
engalbat	EN
esmaltat	EM
espatulat	ES
estriat	ET
marques terrisser	MT
pàtina cendrosa	PC
pentinada	PE
pintat	PI
rugós	RU
<i>strice</i>	ST
vernissat	VE
vidrat	VI

METALL

1. CLASSIFICACIÓ

20000	indeterminat
20001	bronze
20002	ferro
20003	plata
20004	or
20005	plom
20006	aleacions diverses
20007	altres metalls
20008	coure

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
alabarda	ALB
àncora	ANC
anell	ANL
anella	ANE
arracada	ARR
arreus de cavall	ARC
artefacte indeterminat	ATI
ast	AST
bala	BAL
barra	BRR
bola/boleta	BLT
bomba	BOM
botó	BOT
braçalet	BRA
braser	BRS
cadena	CAD
clau	CLA
dena	DEN
destral	DRT
diadema	DMA
didal	DID
elements de carro	ECR
elements religiosos	ERE
enformador	ENF
escarpa	EPA
escòria	ESR
escultura	ESC
escut	EST
espasa	ESP
falcata	FAL
fíbula indeterminada	FBI

fíbula anular	FAN
fíbula d'apèndix caudal	FAC
fíbula de bucla	FBU
fíbula de naveta	FNA
fíbulade pivot	FPV
fíbula doble ressort	FDR
fíbula indígena de colze	FIC
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fil/frag. riscle/anell/braçalet	FFR
frontissa	FTS
ganivet	GNV
gerra	GER
globelet	GOB
llingot	LIN
mirall	MRL
moneda	MON
pectoral	PEC
penjant	PJA
pinces	PNC
placa	PLC
pondius	PON
punta fletxa	PFL
punta llança/javelina	PLJ
punxó	PNX
punyal	PNY
serra	SER
sivella	SIV
vas	VAS
xinxeta	XIN

3. TÈCNICA

forja	FJ
fosa	FS
cisellar	CS
repussar	RP
calat	CL

VIDRE

1. CLASSIFICACIÓ

30000	vidre
30001	pasta vítrea
30002	cristall
30003	escòria

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SF
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
peu	PE
pivot	PI
bec	BE
pom/agafador	AG
escòria	ER
boca	BO

3. FORMA

fragment no definit	VIN
ampolla	AMP
amforisc	VAR
barreta	BAR
bol	BOL
camafeu	VCS
copa	COP
dena	DEN
element construcció	VEC
element d'ús funerari	VEF
element d'ús personal	VEP
flascons	VFL
gerra	GER
plat	PAT
plata	PLA
setrill	SET
ungüentari	UGU
vas	VAS

4. TÈCNICA

realització no definida	VIN
vidre-mosaic	AMP
motlle decorat	VAF
motlle baix relleu	MB
motlle volum rodó	MR
poliment	VL
tallat	VT
gravat	VG
amb aplicacions	VA
fondi d'or	VO
pintat	VP
bufat	VG

MATERIAL LÍTIC

1. CLASSIFICACIÓ

40000	indeterminat	anell	ANE
40001	sílex	artefacte indeterminat	ATI
40002	quars	artefacte no definit	ATD
40003	jaspi	baix relleu	BAR
40004	granit	bala	BAL
40005	arenisca	bola	BLA
40006	volcànic	braçalet	BRA
40007	micaesquist	braçalet d'arquer	BÇA
40008	caliça	cassoleta	CTA
40009	marbre	dena	DEN
40010	alabastre	enformador	ENF
40011	conglomerat	escultura	ESC
40012	travertí	figura zoomorfa	FZM
40013	pissarra	figura antropomorfa	FAN
40014	pedres precioses	gresol	GES
40015	minerals	inscripció	INS
40016	fòssils	mà de molí	MMO
40017	rierencs	molí barquiforme	MBA
40018	calcària	molí (roda)	MOL
		morter	MOR
		motlle de fundició	MFU
		peça circular foradada	PCF
		peça circular no perforada	PCN
		pedestal	PED
		penjant	PJA
		placa	PLC
		placa decorada	PDC
		placa foradada	PFD
		punyal	PNY
		sarcòfag	SAR

2. FORMA

pedra tallada no retocada ascla	ASC
pedra tallada no retocada fulla	FLL
pedra tallada no retocada rebuig	REB
nucli fragmentat	FNU
nucli amb còrtex	NCO
nucli sense còrtex	NSC
pedra retocada perforador	PFD
pedra retocada gratador	GRA
pedra retocada rascadora	RAS
pedra retocada làmina de dors	LDO
pedra retocada làmina retocada	LRE
pedra retocada punta de dors	PDO
pedra retocada punta (retoc simple)	PUN
pedra retocada geomètric	GEO
pedra retocada denticulat	DNT
pedra retocada truncadura	TRU
pedra retocada punta de fletxa	PFL
pedra retocada osca	OSC
pedra polida cisell	CIS
pedra polida destrat	DTA
allisador	ALS
àncora	ANC

MATERIALS CONSTRUCCIÓ

1. CLASSIFICACIÓ

50000	alabastre
50001	arenisca
50002	elements ceràmics
50003	estuc/arrebossat
50004	fusta
50005	ímbrex
50006	indeterminat
50007	maó
50008	marbre
50009	morter
50010	mosaic
50011	tessel·les
50012	opus signinum
50013	pintura/estuc pintat
50014	rajoles
50015	tegula
50016	tegula “mammata”
50017	tegula de suports
50018	terracotes
50019	tovots/tapial
50020	cornisa
50021	columna
50022	capitell
50023	carreu
50024	antefix
50025	canonada
50026	gàrgola
50027	tubuli
50028	teula vidrada
50029	teula
50030	rajola blanca i blava (XVI)
50031	rajola blanca i blava moderna (XVII-XVIII)
50032	rajola polícroma (XVIII- XIX)
50033	rajola polícroma anterior (XVIII)
50034	rajola blanca i blava anterior (XVIII)
50035	canaló
50036	motllura
50037	rajola vidrada
50038	totxana

MATÈRIA ORGÀNICA

1. CLASSIFICACIÓ

60000	matèria orgànica general
60001	os
60002	ivori
60003	closca
60004	fusta treballada
60005	teixit
60006	cuiro
60007	vegetals
60008	paper
60050	restes antropològiques
60051	macrofauna
60052	microfauna
60053	fauna aquàtica
60054	malacofauna
60055	fusta no treballada
60056	carbó
60057	granes
60058	fauna terrestre no definida

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap agulla o punxó	AGC
ampolla	AMP
anell	ANE
aplic	APL
artefacte d'os/petxina/ibori	OPI
artefacte no definit	AND
beiana	BEI
bossa	BSA
botó	BOT
braçalet	BRA
caixa	CXA
calçat	CÇA
cistell	CTL
cistelleria	CIS
corda	CDA
corn tallat	COT
cullera	CUL
cullereta tocador	CUT
dau	DAU
dena	DEN
dent decorada	DTD
dent perforada	DTP

diari	DIA
enformador	ENF
espàtula	ESP
falange decorada	FLD
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fitxa de joc	FIJ
frontissa	FTS
fus	FUS
fusta frag. indet.	FFI
fusta construcció naval	FCO
fusta construcció	FCN
ganxet	GAN
mànec	MEC
marcador	MCD
penjant	PJA
petxina frag. polida	POP
pinta	PNT
polidor	PUL
punta fletxa	PFL
punxó	PNX
punyal	PNY
raspall	RAS
resquill apuntat	RQA
sabates	SAB
tapadora	TAP
teixit	TXI
ullal porc sengnar tallat	UPS

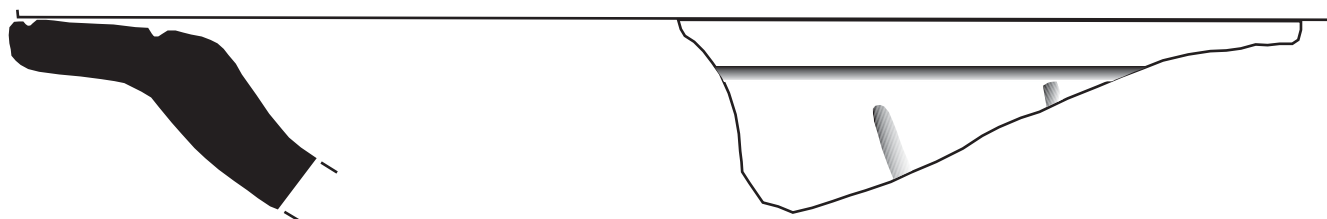
3. TÈCNICA

matèria prima sense modificar	MPS
matèria prima en procés de fabricació	MPF
matèria prima modificada	MPM

MOSTRES PER A ANÀLISIS

70000	terra
70001	morter
70002	pedra
70003	metall
70004	carbó (anàlisi antracològica)
70005	pol·len
70006	granes
70007	llavors
70008	carbó (C14)

11.2. Dibuix del material arqueològic

Jaciment: Passeig de Zona Franca-Estació de Foneria L-9 (066/08)

Núm. inventari: 5.1

Mides: Alçària: 2,5 cm $\varnothing$ base: cm $\varnothing$ vora: 34,6 cm

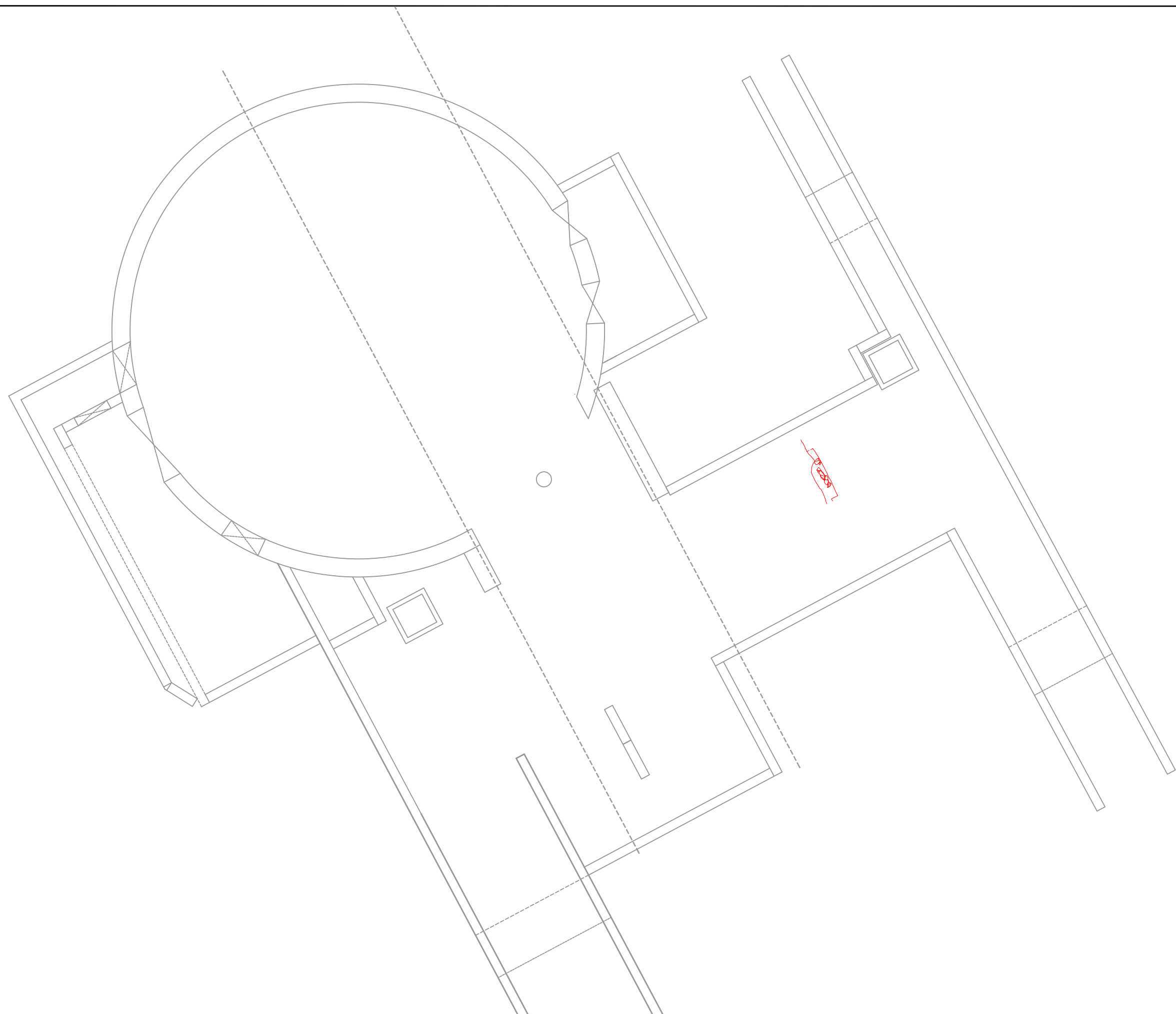
LÀMINA: 1

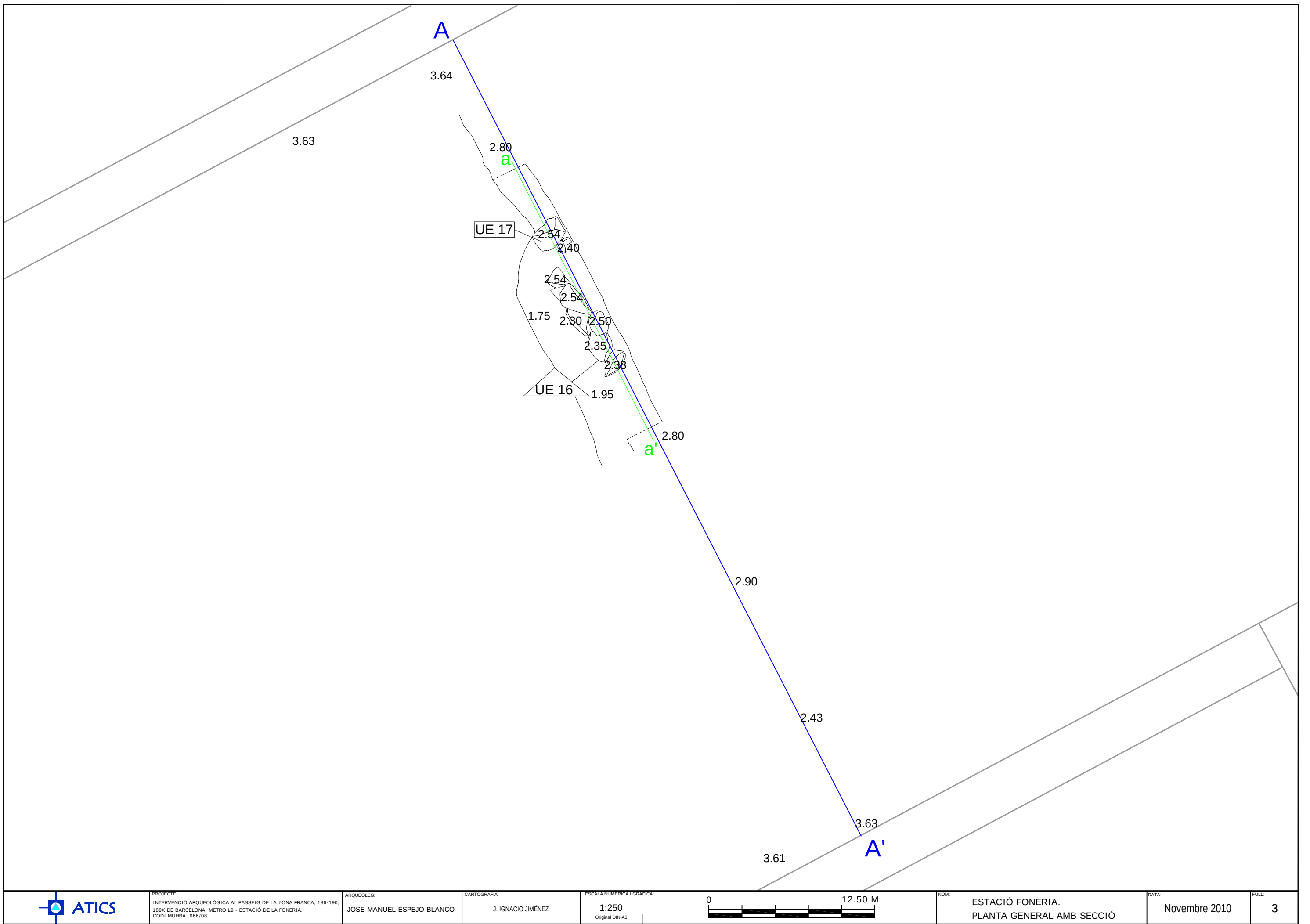

12. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

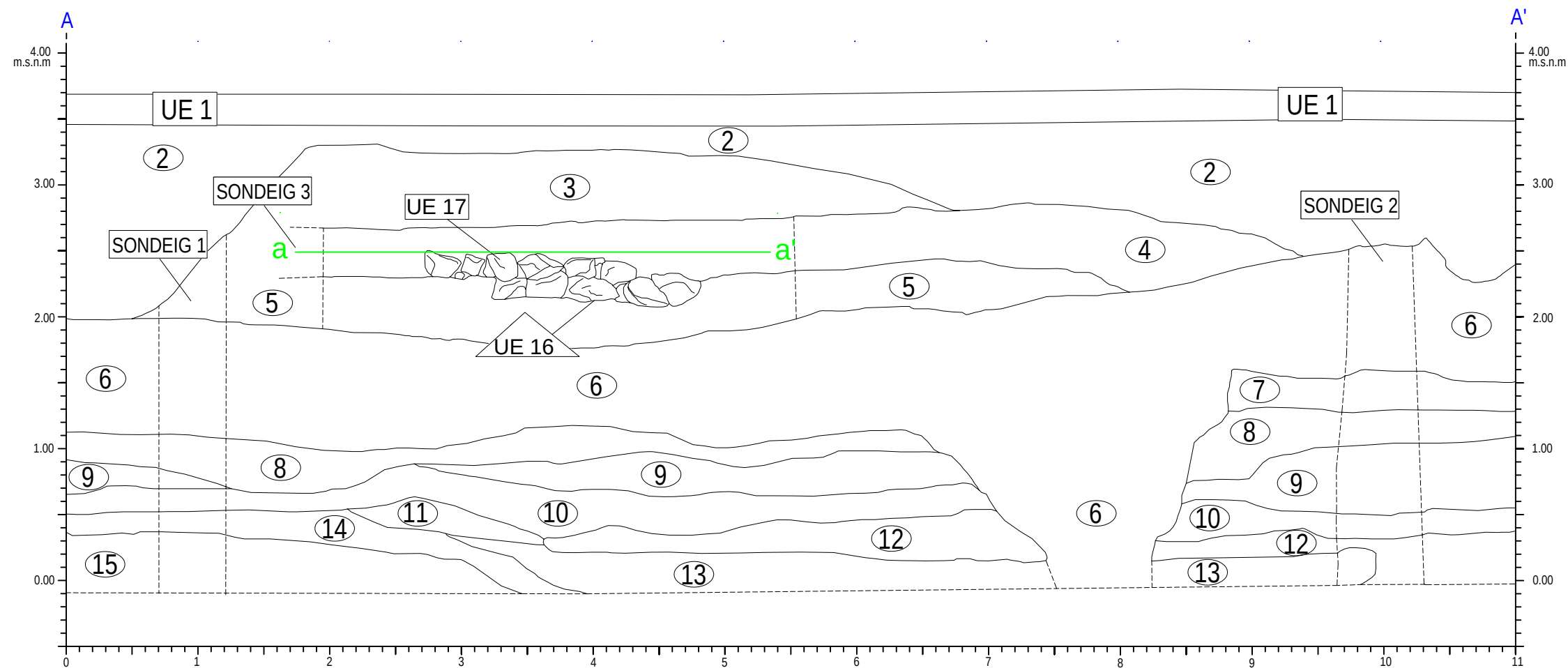
12.1. Documentació Planimètrica

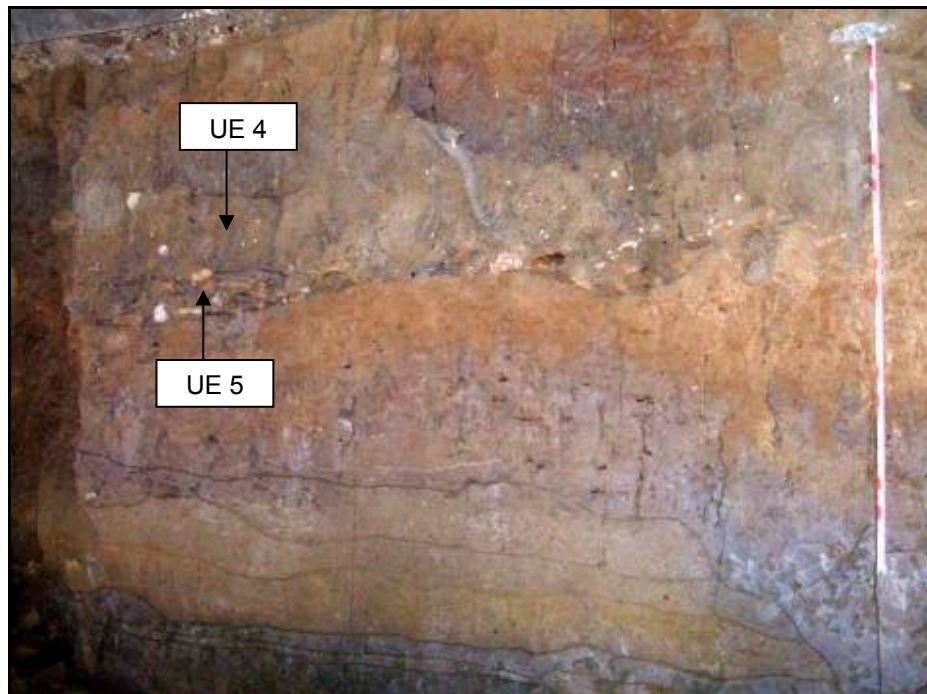

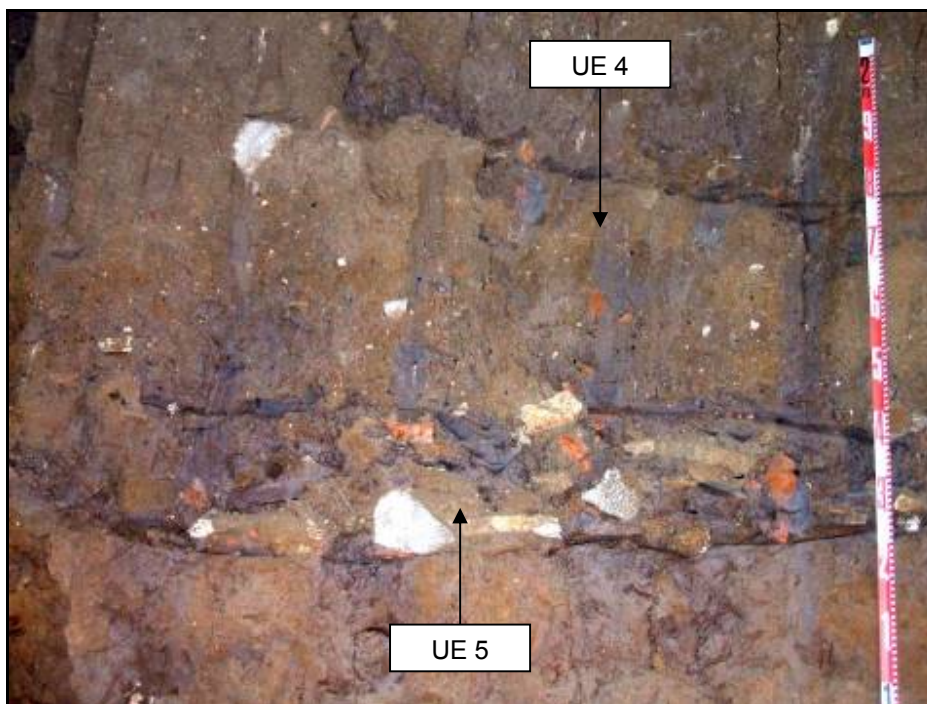
SECCIÓ A-A'

12.2. Documentació Fotogràfica

Fotografia 1: Estratigrafia general amb els dos estrats arqueològics (UE 4 i 5) identificats per l'arqueòleg Jordi Ramos

Fotografia 2: Detall dels estrats UE 4 i 5

Fotografia 3: Vista general de la fonamentació del mur UE 17

Fotografia 4: Detall de la fonamentació del mur UE 17

Fotografia 5: Detall del sondeig a la dreta del mur

Fotografia 6: Detall del sondeig a l'esquerra del mur

Fotografia 7: UE 17 netejada pels costats i en planta

Fotografia 8: UE vista en planta

Fotografia 9: Mur aparegut durant l'última fase de buidament de terres

Fotografia 10: Detall del mur anterior